

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2023. március 23.*

„Előzetes döntéshozatal – Önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökök – 86/653/EGK irányelv – A 17. cikk (2) bekezdésének a) pontja – Az ügynöki szerződés megszűnése – A kereskedelmi ügynök kártalanításhoz való joga – A nyújtás feltételei – Méltányos kártalanítás – Értékelés – A »jutalék, amelytől a kereskedelmi ügynök elesett« fogalma – Jövőbeni műveletek utáni jutalék – Új vevők, akiket a kereskedelmi ügynök szerzett – Már meglévő vevők, akikkel a kereskedelmi ügynök az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte – Egyszeri jutalék”

A C-574/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2021. szeptember 20-án érkezett, 2021. június 29-i határozatával terjesztett elő a

QT

és

az **O2 Czech Republic a.s.**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Jürimäe tanácselnök (előadó), M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen és M. Gavalec bírák,

főtanácsnok: T. Čapeta,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2022. szeptember 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a QT képviseletében D. Rašovský advokát,
- az O2 Czech Republic a.s. képviseletében L. Duffek és M. Olík advokáti,

* Az eljárás nyelve: cseh.

- a cseh kormány képviselőjében T. Machovičová, O. Serdula, M. Smolek és J. Vlášil, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében J. Möller, U. Bartl, J. Heitz és M. Hellmann, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében L. Armati, M. Mataija és P. Němečková, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2022. november 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv (HL 1986. L 382., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 177. o.) 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a QT kereskedelmi ügynök és az O2 Czech Republic a.s. társaság között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgyát az e kereskedelmi ügynök és e társaság között létrejött kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnése miatti kártalanítás iránti kérelem képezi.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 86/653 irányelv második és harmadik preambulumbekkezdése szerint:

„mivel a kereskedelmi képviselőre vonatkozó nemzeti jogszabályok eltérései alapvetően befolyásolják a versenyfeltételeket, és e tevékenység folytatását a Közösségen belül, valamint mind a kereskedelmi ügynököket a megbízóikkal szemben megillető védelemre, mind a kereskedelmi ügyletek biztonságára nézve hátrányosak; továbbá mivel ezen eltérések alapvetően gátolják a kereskedelmi képviselői szerződések létrejöttét és működését, amennyiben az ügynök és a megbízó különböző tagállamokban telepedett le;

mivel a tagállamok közötti áruforgalmat az egységes piaci feltételekhez hasonló feltételek mellett célszerű folytatni, és ez szükségessé teszi a tagállamok jogrendszerének közelítését a közös piac megfelelő működéséhez szükséges mértékig; mivel ebben a megközelítésben a nemzetközi magánjogi szabályok – a kereskedelmi képviselőre vonatkozóan – nem oldják fel a fent említett ellentmondásokat, még egységes szabályok megalkotása esetén sem, éppen ezért szükséges a javasolt harmonizáció, ezen szabályok létezésé ellenére”.

4 Ezen irányelv 1. cikke értelmében:

„(1) Ezen irányelv által előírt harmonizációs intézkedéseket a tagállamoknak a kereskedelmi ügynökök és megbízók közötti viszonyokat szabályozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseire kell alkalmazni.

(2) Ezen irányelv alkalmazásában »kereskedelmi ügynök« az önálló vállalkozóként működő közvetítő, aki folyamatos felhatalmazással rendelkezik arra, hogy más javára (a továbbiakban: »megbízó«) áruk eladására vagy vételére tárgyalásokat folytasson, vagy arra, hogy a megbízó javára és annak nevében ilyen ügyletekre tárgyalásokat folytasson és azokat megkösse.

[...]”

5 Az említett irányelv 6. cikke pontosítja:

(1) A felek közötti erre vonatkozó külön megegyezés hiányában – a tagállamoknak a díjazás mértékére vonatkozó kötelező rendelkezései alkalmazásának sérelme nélkül – a kereskedelmi ügynököt tevékenysége kifejtésének helyén az ügynöki szerződés tárgyát képező áruk forgalmazásával megbízott kereskedelmi ügynökökre vonatkozó szokásos mértékű díjazás illeti meg. Ha ilyen szokásjogi gyakorlat nincs, a kereskedelmi ügynököt az ügylet jellegének figyelembevételével megállapított méltányos díjazás illeti meg.

(2) A díjazás bármely olyan része, amely a kereskedelmi ügyletek számával, illetve értékével változik, jutaléknak tekintendő ezen irányelv alkalmazásában.

(3) A 7–12. cikkek nem alkalmazhatók, ha a kereskedelmi ügynök díjazása teljesen vagy részben nem minősül jutaléknak”.

6 Ugyanezen irányelv 7. cikke így szól:

a) A kereskedelmi ügynököt jutalék illeti meg az ügynöki szerződésben meghatározott időszakban megkötött kereskedelmi ügyletek után:

b) ha az ügyletet az ő tevékenységének eredményeként kötötték meg;

vagy

b) ha az ügyletet olyan harmadik személlyel kötötték meg, akit korábban ő ugyanolyan ügyletre mint vevőt szerzett meg.

(2) A kereskedelmi ügynököt szintén megilleti a jutalék az ügynöki szerződésben meghatározott időszakban megkötött kereskedelmi ügyletek után:

– ha akár egy meghatározott földrajzi területtel vagy vevőkörrel bízták meg,

– vagy akár egy meghatározott földrajzi terület vagy vevőkör vonatkozásában kizárólagos jogai vannak,

és ha az ügyletet az e területhez vagy csoporthoz tartozó vevővel kötötték meg.

A tagállamok a fent említett két franciabekezdésben említett lehetőség egyikét foglalják jogszabályba”.

7 A 86/653 irányelv 8. cikke kimondja:

„A kereskedelmi ügynököt jutalék illeti meg az ügynöki szerződés megszűnése után megkötött kereskedelmi ügyletek után:

a) ha az ügylet jelentős részben a kereskedelmi ügynök által az ügynöki szerződésben meghatározott időszakban kifejtett erőfeszítéseknek tudható be, és az ügyletet az ügynöki szerződés megszűnése után egy észszerű időszakon belül kötötték meg;

vagy

b) ha a 7. cikkben említett feltételekkel összhangban a harmadik személy megrendelése a megbízóhoz vagy a kereskedelmi ügynökhöz az ügynöki szerződés megszűnését megelőzően érkezett meg”.

8 Az irányelv 17. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok kötelesek megtenni a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés megszűnése után a (2) bekezdés rendelkezéseivel összhangban kártalanítást kapjon, vagy a (3) bekezdés rendelkezéseivel összhangban kárát megtérítsék.

(2) a) A kereskedelmi ügynök akkor és olyan mértékben jogosult kártalanításra, ha:

- a megbízónak új vevőket szerzett, vagy a már meglévő vevőkkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte és a megbízó az e vevőkkel folytatott üzletből továbbra is jelentős haszonra tesz szert, és
- ezen kártalanítás kifizetése, figyelembe véve az eset összes körülményeit, méltányos, különös tekintettel arra a jutalékra, amelytől a kereskedelmi ügynök az ilyen vevőkkel kötött üzletekkel kapcsolatban esett el. A tagállamok az ilyen körülményekre vonatkozóan úgy is rendelkezhetnek, hogy azok magukban foglalják a 20. cikk szerinti kereskedelmi korlátozó záradék alkalmazását.

b) A kártalanítás mértéke nem haladhatja meg a kereskedelmi ügynök által a megelőző öt évben elért átlagos évi díjazásának [helyesen: díjazás] alapulvételével számított egyévi kártalanításnak megfelelő összeget, ha pedig a szerződés időtartama öt évnél rövidebb, a kártalanítás összegét ezen időszak átlaga alapján kell kiszámítani.

c) A kapott kártalanítás nem zárja ki azt, hogy a kereskedelmi ügynök kártérítést is követeljen.

(3) A kereskedelmi ügynöknek joga van azon kárának megtérítéséhez, amelyet a megbízóval való kapcsolatának megszűnése eredményeképpen szenvedett el.

Ilyen kárnak tekintendő különösen az, amikor a megszűnés olyan körülmények között történik:

- amelyek megfosztják a kereskedelmi ügynököt olyan jutaléktól, amely őt az ügynöki szerződés megfelelő teljesítése esetén megillette volna, miközben a kereskedelmi ügynök tevékenységével összefüggésben a megbízónak jelentős hasznot biztosít,
- és/vagy amelyek nem tették lehetővé a kereskedelmi ügynök számára, hogy elszámolja az olyan költségeit és kiadásait, amelyek a megbízó tanácsára, az ügynöki szerződés teljesítése érdekében merültek fel.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott kártalanításhoz vagy a (3) bekezdésben meghatározott károk megtérítéséhez való jog akkor is fennáll, ha az ügynöki szerződés a kereskedelmi ügynök halála folytán szűnt meg.

(5) A kereskedelmi ügynök elveszíti a (2) bekezdésben meghatározott kártalanításhoz való jogát, vagy a (3) bekezdésben meghatározott károk megtérítéséhez való jogát, ha a szerződés megszűnését követő egy éven belül nem értesítette a megbízót, hogy e jogaival élni kíván.

(6) Ezen irányelv kihirdetésének napját követő nyolc éven belül a [z Európai] Bizottság a [z Európai Unió] Tanács[a] részére az ezen cikk végrehajtására vonatkozó jelentést, valamint – amennyiben szükséges – módosításokra vonatkozó javaslatokat terjeszt elő”.

9 Az említett irányelv 18. cikke pontosítja:

„A 17. cikkben említett kártalanítás vagy kártérítés nem fizethető ki:

- a) ha a megbízó a kereskedelmi ügynöknek felróható olyan magatartás miatt szüntette meg az ügynöki szerződést, amely az ügynöki szerződés azonnali megszüntetését alapozta volna meg a nemzeti jog szerint;
- b) ha a kereskedelmi ügynök szüntette meg a szerződést, kivéve ha e megszüntetést a megbízónak felróható körülmények alapozták meg, vagy a kereskedelmi ügynöknek olyan életkora, fizikai állapota vagy betegsége, amelynek következtében tevékenységének folytatása ésszerűen nem várható el tőle;
- c) ha a megbízóval kötött megegyezés alapján a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződésben meghatározott jogait és kötelezettségeit másra ruházza.”

10 Ugyanezen irányelv 19. cikke előírja:

„A felek a 17. és a 18. cikk rendelkezéseitől a kereskedelmi ügynök hátrányára az ügynöki szerződés lejárta előtt nem térhetnek el”.

A cseh jog

- 11 A zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (a kereskedelmi törvénykönyvről szóló 513/1991. sz. törvény) alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: kereskedelmi törvénykönyv) 652. cikkének (1) bekezdése lényegében azt írta elő, hogy ügynöki szerződéssel a kereskedelmi ügynök kötelezettséget vállal arra, hogy a megbízó nevében és javára üzletviteli tárgyalásokat folytat és ilyen ügyleteket köt az ügyfelekkel.

- 12 E törvénykönyv 669. cikkének (1) bekezdése, amely a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját ültette át a cseh jogrendbe, a következőképpen rendelkezett:

„A kereskedelmi ügynök a szerződés megszűnése esetén kártalanításra jogosult, ha:

- a) a képviselt gazdasági szereplőnek új vevőket szerzett, vagy a már meglévő vevőkkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte, és a képviselt gazdasági szereplő az e vevőkkel folytatott üzletből továbbra is jelentős haszonra tesz szert; valamint
- b) e kártalanítás kifizetése, figyelembe véve az összes körülményt, méltányos, különös tekintettel arra a jutalékra, amelytől a kereskedelmi ügynök elesett, és amely az ilyen vevőkkel megvalósított üzletekből ered [...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 1998. január 1-jén az alapeljárás felperese kereskedelmi ügynöki szerződést kötött az O2 Czech Republic jogelődjével (a továbbiakban szintén: O2 Czech Republic). E szerződéses jogviszony 2010. március 31-én szűnt meg. E szerződés tárgyát az e társaság által nyújtott távközlési szolgáltatások kínálása és értékesítése, mobiltelefonok, azok tartozékai, valamint adott esetben egyéb termékek értékesítése és a vevők részére biztosított ügyfélszolgálat képezte.
- 14 Az említett szerződés értelmében az alapeljárás felperese az általa az O2 Czech Republic javára kötött valamennyi szerződés tekintetében egyszeri jutalékot kapott.
- 15 2006 és 2007 folyamán az alapeljárás felperese új ügyfeleket szerzett az O2 Czech Republicnak, és más szerződéseket kötött már meglévő ügyfelekkel. Figyelembe véve a díjszabásra vonatkozó kötelezettségvállalás maximális időtartamát, e szerződések nem lépték túl az alapügyben szereplő ügynöki szerződés megszűnésének időpontját, azaz 2010. március 31-ét.
- 16 Ezzel szemben a 2008. és 2009. évet illetően ezt az időpontot összesen 431 előfizetés – ebből 155 új előfizetés és 276 már meglévő előfizetés módosítása – tekintetében túllépték, amelyek után az alapeljárás felperese megkapta a megfelelő jutalék kifizetését az O2 Czech Republictól.
- 17 Az alapeljárás felperese, mivel úgy vélte, hogy e társaság mindazonáltal nem fizette meg számára a kereskedelmi törvénykönyvnek a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját átültető 669. cikkének (1) bekezdése alapján őt megillető kártalanítást, kérelemmel fordult az Obvodní soud pro Prahu 4-hez (prágai 4. sz. kerületi bíróság, Cseh Köztársaság) az iránt, hogy e bíróság kötelezze az O2 Czech Republicot 2 023 799 cseh koronának (CZK) (hosszvetőleg 82 000 euró) a részére történő megfizetésére.
- 18 E bíróság azzal az indokkal utasította el ezt a kérelmet, hogy az alapügy felperese nem bizonyította, hogy a szóban forgó ügynöki szerződés megszűnését követően az O2 Czech Republic továbbra is jelentős haszonra tesz szert az általa hozott ügyfelekkel kötött üzletből.
- 19 E határozatot másodfokon helybenhagyta a Městský soud v Praze (prágai városi bíróság, Cseh Köztársaság). E bíróság 2019. november 27-i ítéletében kiemelte, hogy az e szerződésben részes felek által megállapított egyszeri jutalékot megfelelően fizették ki az alapeljárás felperesének. E bíróság megállapította, hogy az az érv, amely szerint e felperesnek joga van a feltételezetten megszerezhető jutalékhoz, nem igazolja a kártalanításhoz való jogát. Vitathatatlan, hogy az

- alapeljárás felperese új ügyfeleket szerzett, és a már meglévő ügyfelekkel növelte az üzlet nagyságrendjét, amiből az O2 Czech Republic az említett szerződés megszűnését követően haszonra tehetett szert. E társaság azonban ugyanezen szerződés alapján már megfizette a jutalékot. E bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a kártalanítás fizetése a kereskedelmi törvénykönyv 669. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében nem lenne méltányos, és pusztán ezen okból el kell utasítani a kérelmet.
- 20 Az alapeljárás felperese felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a Nejvyšší soudhoz (legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság), a jelen ügyben kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 21 Kérelmében az alapeljárás felperese e bíróságnak a kereskedelmi törvénykönyv 669. cikke (1) bekezdésének b) pontjára vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatát bírálja, amely szerint a „jutalék, amelyektől a kereskedelmi ügynök elesett” az, amelyet a már megvalósított ügyletek után kapott volna, vagyis olyan üzletek után, amelyeket ő maga kötött vagy amelyek nagyságrendjét jelentős mértékben növelte. Az alapeljárás felperese ezzel szemben azt állítja, hogy e fogalomnak magában kell foglalnia azt a jutalékot, amelyet ezen ügynök feltételezetten kapott volna azon ügyletek után, amelyeket a megbízó a szóban forgó ügynöki szerződés megszűnését követően azon vevőkkel kötött, amelyeket az említett ügynök szerzett, vagy amelyekkel az üzlet nagyságrendjét a szerződés teljesítése folyamán jelentős mértékben növelte.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy ítélkezési gyakorlata eltér a német ítélkezési gyakorlattól. Ez utóbbi szerint az a jutalék, amelytől „a kereskedelmi ügynök elesett” azon ügyletek megkötésének megfelelő jutalék, amelyeket a kereskedelmi ügynök a megbízó javára kötött volna, ha az ügynöki szerződés feltételezetten tovább folytatódott volna. Egyébiránt e német ítélkezési gyakorlat szerint, ha egyszeri jutalék esetén a kereskedelmi ügynök nem esik el semmilyen jutaléktól, továbbra is jogosult lehet a kártalanításra. Komoly kétség merül fel tehát a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának értelmezését illetően.
- 23 E körülmények között a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „(1) Úgy kell-e értelmezni a [86/653 irányelv] 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának második franciabekezdése értelmében vett »jutalék[...], amelytől a kereskedelmi ügynök [...] esett el« kifejezést, hogy ilyen jutaléknak minősül az olyan szerződések megkötése utáni jutalék is, amelyeket a kereskedelmi ügynök a kereskedelmi képviselő folytatása esetén olyan vevőkkel kötött volna, akiket a képviselt gazdasági szereplőnek szerzett, vagy akikkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte?
- 2) Igenlő válasz esetén milyen feltételek mellett vonatkozik ez a következtetés a szerződés megkötése utáni úgynevezett egyszeri jutalékokra?”

A Bíróság hatásköréről és a kérdések elfogadhatóságáról

- 24 Először is, a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására vonatkozó hatáskörét illetően meg kell állapítani egyrészt, hogy az alapügyben szereplő kereskedelmi ügynöki szerződést 1998. január 1-jén kötötték, vagyis a Cseh Köztársaságnak az Európai Unióhoz való 2004. május 1-jei csatlakozását megelőzően. E szerződés az alapeljárás feleit

2010. március 31-ig kötötte, amikor is az O2 Czech Republic felmondta az említett szerződést. Tekintettel arra, hogy e felmondásnak e csatlakozást követően bekövetkezett jogkövetkezményei képezik az alapeljárás tárgyát, a 86/653 irányelv időbeli hatálya kiterjed e jogvitára.

- 25 Másrészt, ami ezen irányelv tárgyi hatályát illeti, 1. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy az irányelv csak áruk eladására vagy vételére alkalmazandó, a szolgáltatásnyújtásokra azonban nem. Az alapügyben szereplő kereskedelmi ügynöki szerződés tárgya mind áruk értékesítése, mind pedig szolgáltatások nyújtása. E szerződés tehát csak részben tartozik e tárgyi hatály alá.
- 26 Úgy tűnik mindazonáltal, hogy a kereskedelmi törvénykönyv 652. cikkével a cseh jogalkotó a 86/653 irányelvnek a cseh jogrendbe történő átültetésekor úgy határozott, hogy abba a kereskedelmi ügynök által kezelendő valamennyi ügyet bevonja, és így ezen irányelv rendelkezéseit alkalmazni kívánta mind a vásárlási és értékesítési ügyletekre, mind pedig a szolgáltatásnyújtásokra.
- 27 Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, amikor egy nemzeti jogszabály arra törekszik, hogy a tisztán belső jogviszonyokra adott megoldásaiban összhangban legyen az uniós joggal, különösen annak érdekében, hogy elkerülje a saját állampolgárokkal szembeni hátrányos megkülönböztetést vagy a verseny esetleges torzulását, illetve hogy hasonló tényállások mellett egységes eljárást biztosítson, határozott érdek fűződik ahhoz, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülése érdekében az uniós jogból vett rendelkezéseket vagy fogalmakat egységesen értelmezzék, függetlenül attól, hogy milyen körülmények között alkalmazzák azokat (2015. december 3-i Quenon K. ítélet, C-338/14, EU:C:2015:795, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 Ebből következik, hogy az a körülmény, hogy az alapügyben szereplő szerződés mind árukra, mind szolgáltatásokra vonatkozik, nem akadályozza annak, hogy a Bíróság válaszoljon a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre.
- 29 A fenti megfontolásokból tehát az következik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik e kérdések megválaszolására.
- 30 Másodszor, az O2 Czech Republic azt állítja, hogy az említett kérdések elfogadhatatlanok, mivel nem relevánsak az alapjogvita megoldása szempontjából.
- 31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét, valamint a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2022. július 14-i Volkswagen ítélet, C-134/20, EU:C:2022:571, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 Ebből következően az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan nincs összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság

rendelkezésre azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2022. július 14-i Volkswagen ítélet, C-134/20, EU:C:2022:571, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 33 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében nem csupán azokat az okokat fejtette ki kellőképpen, amelyek arra vezették, hogy a 86/653 irányelv rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatban kérdést terjesszen a Bíróság elé, hanem azokat az okokat is, amelyek miatt ezen értelmezés szükségesnek tűnik számára az alapjogvita megoldásához.
- 34 Ilyen körülmények között az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 35 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 86/653 irányelv 17. cikkének az első kérdés tárgyát képező értelmezését ezen irányelv céljára és rendszerére tekintettel kell folytatni. E cél a tagállamok jogának a kereskedelmi ügynöki szerződés felei közötti jogviszonyok területén történő összehangolása (lásd ebben az értelemben: 2015. december 3-i Quenon K. ítélet, C-338/14, EU:C:2015:795, 21. és 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 A 86/653 irányelv célja – mint az második és harmadik preambulumbekzdéséből kitűnik – az, hogy a kereskedelmi ügynököket védje a megbízóikkal fennálló kapcsolatukban, növelje a kereskedelmi ügyletek biztonságát, és a kereskedelmi képviselőkről szóló jogszabályok közelítésével megkönnyítse a tagállamok közötti áruforgalmat. Evégett az irányelv többek között a 13–20. cikkében megállapítja az ügynöki szerződés megkötésének és megszűnésének szabályait (2015. december 3-i Quenon K. ítélet, C-338/14, EU:C:2015:795, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 37 Konkrétan az ügynöki szerződés megszűnése tekintetében a 86/653 irányelv 17. cikke arra kötelezi a tagállamokat, hogy a kereskedelmi ügynökök kártérítésére vonatkozóan olyan mechanizmust hozzanak létre, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy két megoldás között válasszanak: az e cikk (2) bekezdésében megállapított kritériumok alapján meghatározott kártalanítás, azaz az ügyfélkör miatti kártalanítási rendszer, vagy a károknak az ugyanezen cikk (3) bekezdésében meghatározott kritériumok alapján történő megtérítése, azaz a kártérítési rendszer között (2015. december 3-i Quenon K. ítélet, C-338/14, EU:C:2015:795, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint a Cseh Köztársaság a 86/653 irányelv 17. cikkének (2) bekezdésében előírt, ügyfélkör miatti kártalanítási rendszert választotta.
- 39 Ez az ügyfélkör miatti kártalanítási rendszer három szakaszra bontható. Az irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának első franciabekezdése értelmében az első szakaszban először is a megbízónak a kereskedelmi ügynök által szerzett új vevőkkel folytatott üzletekből származó hasznát kell számszerűsíteni. A második szakaszban pedig az említett 17. cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében azt kell megvizsgálni, hogy a fent leírt kritériumok alapján kapott összeg az adott ügy sajátos körülményeit – különösen azon jutalékokat, amelyektől a kereskedelmi ügynök elesett – figyelembe véve méltányos-e. Végül a harmadik szakaszban a kártalanítás összege nem

haladhatja meg az irányelv 17. cikke (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott legfelső összeghatárt, amely csak akkor irányadó, ha az előző két szakaszban végzett számításból eredő összeg azt meghaladja (lásd ebben az értelemben: 2015. december 3-i Quenon K. ítélet, C-338/14, EU:C:2015:795, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 40 A jelen ügyben az első kérdés kifejezetten a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának második franciabekezdésében alkalmazott „»jutalék[...], amelytől a kereskedelmi ügynök [...] esett el« kifejezés jelentésére vonatkozik, amely formailag az említett, ügyfélkör miatti kártalanítási rendszer második szakaszának felel meg. Mindazonáltal az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által felvetett probléma általánosabb, és nem csupán e második szakaszra vonatkozik. E kérdéskör ugyanis egyaránt vonatkozik az azon haszon értékelésénél figyelembe veendő tényezőkre, amelyre a megbízó a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően – amely az első szakaszba tartozik – továbbra is szert tesz, nem kizárólag a megfelelő kártalanításnak a méltányossá tétele érdekében történő kiszámítására.
- 41 Meg kell tehát állapítani, hogy első kérdésével e bíróság lényegében arra keres választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy azt a jutalékot, amelyet a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén azon üzletek után kapott volna, amelyeket e szerződés megszűnése után kötöttek az általa a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett ügyfelekkel vagy olyan ügyfelekkel, akikkel e megszűnést megelőzően jelentős mértékben növelte az üzlet nagyságrendjét, számításba kell venni az ezen irányelv 17. cikkének (2) bekezdésében előírt kártalanítás összegének meghatározása során.
- 42 Először is, az említett irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontja, összefüggésben értelmezve ugyanezen irányelv 17. cikke (1) bekezdésével, meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés megszűnését követően kártalanításra jogosult, és e kártalanítás számítási módjára vonatkozó pontosításokat tartalmaz. Így a kereskedelmi ügynök kártalanításhoz való joga a megbízóval fennálló szerződéses jogviszonyának a megszűnéséhez van kötve (lásd ebben az értelemben: 2018. április 19-i CMR-ítélet, C-645/16, EU:C:2018:262, 23. pont).
- 43 E tekintetben, amint azt a főtanácsnok indítványának 53. pontjában megjegyezte, a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának első franciabekezdése pontosítja, hogy a kereskedelmi ügynök kártalanításhoz való joga két kumulatív feltétel teljesüléséhez van kötve. Egyrészt ahhoz, hogy az ügynök új ügyfeleket szerzett a megbízónak, vagy a meglévő ügyfelekkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte. Másrészt ahhoz, hogy a megbízó továbbra is jelentős haszonra tesz szert az ilyen ügyfelekkel folytatott üzletből.
- 44 Márpedig mind az e rendelkezés francia, német, dán, cseh, spanyol, olasz, lengyel, portugál, holland és szlovák nyelvi változatában alkalmazott „encore”, „noch”, „fortsat”, „nadále”, „todavía”, „ancora”, „nadal”, „ainda”, „nog”, illetve „nadalej” módosítószók, mind a bolgár, észt, görög, angol, magyar, román, finn és svéd nyelvi változatban szereplő „продължава”, „jätkuvalt”, „διατηρεί”, „to derive from”, „továbbra is [...] tesz szert”, „continuă”, „jatkuvasti „, illetve „fortsätter” igei alakok egyértelműen jelzik, hogy azon haszonnál van szó, amely a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően is fennáll, és amelyek tehát az ilyen ügyfelekkel e megszűnést követően folytatott üzletből származnak. Másként fogalmazva, az említett haszon annak a haszonnak felel meg, amelyre a megbízó az említett megszűnést követően továbbra is szert tesz a kereskedelmi ügynök által az e szerződés teljesítésének időtartama alatt ezen ügyfelekkel kötött vagy növelt üzletből.

- 45 Ebből a szempontból a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának második franciabekezdése lényegében azt pontosítja, hogy azon kártalanítás számítása során, amelyre a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés megszűnését követően jogosult, a méltányosság érdekében figyelembe kell venni az ezen ügynöki szerződésre vonatkozó összes körülményt, és különösen azt a jutalékot, amelytől a kereskedelmi ügynök az ilyen vevőkkel kötött üzletekkel kapcsolatban esett el, és amely az említett ügyfelekkel kötött üzletekből ered. E jutalék ugyanis megfelel az e 17. cikk (2) bekezdése a) pontjának első franciabekezdésében említett haszonnak, amennyiben az – csakúgy, mint e haszon – az e rendelkezésben említett vevőkkel az említett szerződés megszűnését követően kötött üzletekből ered.
- 46 Ily módon a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának második franciabekezdése értelmében „a jutalék, amelytől a kereskedelmi ügynök [...] esett el”, az a jutalék, amelyet a kereskedelmi ügynöknek akkor kellett volna kapnia, ha az ügynöki szerződés folytatódott volna, és a megbízó azon hasznának felel meg, amely az ügynöki szerződés megszűnését követően továbbra is fennáll, és amely olyan kereskedelmi kapcsolatokból ered, amelyeket e kereskedelmi ügynök e megszűnést megelőzően kötött vagy amelyek nagyságrendjét jelentős mértékben növelte.
- 47 A 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának szövegéből tehát az következik, hogy azt a jutalékot, amelyet a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén azon üzletek után kapott volna, amelyeket e szerződés megszűnése után kötöttek az általa a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett ügyfelekkel vagy olyan ügyfelekkel, akikkel e megszűnést megelőzően jelentős mértékben növelte az üzlet nagyságrendjét, számításba kell venni az ezen irányelv 17. cikkének (2) bekezdésében előírt kártalanítás összegének meghatározása során.
- 48 Másodsor, ezt az értelmezést megerősíti az a szöveggörnyezet, amelybe ezen irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontja illeszkedik.
- 49 Először is, amint arra a jelen ítélet 37. pontja emlékeztet, az említett irányelv 17. cikke a tagállamok számára az ügynöki szerződés megszűnése esetén a kereskedelmi ügynök kártalanításának biztosítása érdekében az e cikk (2), illetve (3) bekezdésében előírt két rendszer közötti választást engedi meg. Mivel mindkét rendszer ilyen kártalanítás biztosítását célozza, azokat úgy kell tekinteni, mint amelyek azonos követelésre vonatkoznak, jelesül az ügynöki szerződés megszűnését követő időszaknak megfelelő veszteségre (lásd ebben az értelemben: 2018. április 19-i CMR-ítélet, C-645/16, EU:C:2018:262, 28. pont).
- 50 Márpedig a Bíróság a 86/653 irányelv 17. cikkének (3) bekezdését illetően már megállapította, hogy kereskedelmi ügynöknek joga van a különösen amiatt elszenvedett kárának megtérítéséhez, hogy a megbízóval fennálló szerződéses jogviszonyának megszűnése olyan körülmények között történik, amelyek megfosztják a kereskedelmi ügynököt olyan jutaléktól, amely őt az ügynöki szerződés megfelelő teljesítése esetén megillette volna, miközben a kereskedelmi ügynök tevékenységével összefüggésben a megbízónak jelentős hasznot biztosít, és/vagy amelyek nem tették lehetővé a kereskedelmi ügynök számára, hogy elszámolja az olyan költségeit és kiadásait, amelyek a megbízó tanácsára, az ügynöki szerződés teljesítése érdekében merültek fel (2018. április 19-i CMR-ítélet, C-645/16, EU:C:2018:262, 27. pont). E 17. cikk (3) bekezdése tehát valóban vonatkozik azon jövőbeli jutalék feltételezett esetére, amelyet a kereskedelmi ügynök akkor kapott volna, ha az ügynöki szerződés megszüntetésére nem került volna sor.

- 51 Ebből következik, hogy a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének szintén vonatkoznia kell erre az esetre, és az általa előírt kártalanításnak az általa meghatározott bizonyos feltételek mellett figyelembe kell vennie azt a jutalékot, amelyet a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén kapott volna.
- 52 Másodszor e rendelkezésnek az ezen irányelv 7. és 8. cikkének fényében történő olvasata is megerősíti ezt az értelmezést. E 7. cikk akként rendelkezik ugyanis, hogy a kereskedelmi ügynököt jutalék illeti meg az ügynöki szerződésben meghatározott időszakban megkötött kereskedelmi ügyletek után bizonyos, az említett 7. cikkben meghatározott feltételek esetén. Az említett irányelv 8. cikke ezt kiegészíti azzal, hogy a kereskedelmi ügynököt jutalék illeti meg az ügynöki szerződés megszűnése után megkötött kereskedelmi ügyletek után is, ha ezen ügyletet e megszűnés időpontjában lényegében már majdnem megkötötték.
- 53 Ebben az összefüggésben a 86/653 irányelv 17. cikkének (2) bekezdését hatékony érvényesülésének biztosítása érdekében úgy kell értelmezni, hogy az az ezen irányelv 7. és 8. cikke által már szabályozott esetektől eltérő esetre vonatkozik. E 17. cikk (2) bekezdése tehát vonatkozhat olyan helyzetekre, amikor a kereskedelmi ügynök nem kapta meg a részére fizetendő jutalék egészét, mivel ezek a helyzetek az említett irányelv 7. cikkének hatálya alá tartoznak. Az említett bekezdés nem értelmezhető úgy sem, hogy azt alkalmazni kellene azokra az üzletekre, amelyeket a szerződés megszűnése előtt már majdnem megkötöttek, és amelyeket végül a szerződést követően kötöttek meg, amelyek ugyanezen irányelv 8. cikkének hatálya alá tartoznak. A 86/653 irányelv 7. és 8. cikkében említett jutalékok ugyanis jellegüknél fogva szerzett jogok, és nem tartoznak az ezen irányelv 17. és 18. cikkében előírt külön korlátozások és követelmények alá.
- 54 Ily módon a 86/653 irányelv 17. cikkének (2) bekezdésében előírt kártalanítás szükségképpen azokra a jutalékokra vonatkozik, amelyeket a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén kapott volna az általa a megbízónak szerzett ügyfelek vagy azon ügyfelek után, akikkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte.
- 55 Harmadszor utalni kell a Bizottság által 1996. július 23-án a 86/653 irányelv 17. cikke (6) bekezdésének megfelelően benyújtott, a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló tanácsi irányelv 17. cikkének alkalmazásáról szóló jelentésre [COM(96) 364 final], amely részletes információkat szolgáltat az ezen irányelv 17. cikkének (2) bekezdése szerinti kártalanítás tényleges számításáról és az e 17. cikk egységesebb értelmezésének elősegítését célozza (lásd ebben az értelemben: 2009. március 26-i Semen ítélet, C-348/07, EU:C:2009:195, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ez a jelentés rámutat, hogy ez a kártalanítás annak a haszonnak felel meg, amelyben a megbízó az ügynöki szerződés megszűnését követően a kereskedelmi ügynök tevékenységéből továbbra is részesül. E magyarázatokból kitűnik, hogy a megbízó számára keletkezett „goodwill” megtérítéséről van szó. E magyarázatokból következően az említett kártalanításnak arra a jutaléokra is ki kell terjednie, amelyet a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén kapott volna a megbízónak szerzett új ügyfelekkel vagy azokkal az ügyfelekkel kötött üzletek után, amelyekkel az említett szerződés teljesítése során jelentősen fejlesztette az üzlet nagyságrendjét.
- 56 Harmadszor, a 86/653 irányelv által követett célok szintén az ezen irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának említett értelmezése mellett szólnak. Az irányelv célja ugyanis – amint erre a jelen ítélet 36. pontja emlékeztet – az, hogy a kereskedelmi ügynököket védje a megbízóikkal fennálló kapcsolatukban, növelje a kereskedelmi ügyletek biztonságát, és a kereskedelmi képviselőtről szóló jogszabályok közelítésével megkönnyítse a tagállamok közötti áruforgalmat.

- 57 Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy a 86/653 irányelv 17–19. cikkének célja a kereskedelmi ügynököknek a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követő védelme, és hogy az ezen irányelv által e célból létrehozott rendszer kógens jellegű. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy kizárt az említett irányelv 17. cikkének minden olyan értelmezése, amely hátrányosan érintheti a kereskedelmi ügynököt (2018. április 19-i CMR-ítélet, C-645/16, EU:C:2018:262, 34. és 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróság pontosította továbbá, hogy ugyanezen irányelv 17. cikkének (2) bekezdését oly módon kell értelmezni, amely hozzájárul a kereskedelmi ügynök e védelméhez, és amely így teljes mértékben figyelembe veszi a rábízott ügyletek lebonyolításával szerzett érdemeit (lásd ebben az értelemben: 2016. április 7-i Marchon Germany ítélet, C-315/14, EU:C:2016:211, 33. pont).
- 58 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 73. pontjában lényegében rámutatott, a „jutalék, amelytől a kereskedelmi ügynök elesett” fogalmának a már lebonyolított üzletre való korlátozása megfosztaná az ügynököt annak a haszonnak egy jelentős részétől, amelyre a megbízó az ügynöki szerződés megszűnése után e kereskedelmi ügynök munkája alapján tesz szert.
- 59 Így ezen irányelv célkitűzéseivel ellentétes lenne a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának olyan értelmezése, amely kizárja a kártalanítás meghatározásából azt a jutalékot, amelyet a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén azon üzletek után kapott volna, amelyeket e szerződés megszűnése után kötöttek az általa a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett ügyfelekkel vagy olyan ügyfelekkel, akikkel e megszűnést megelőzően jelentős mértékben növelte az üzlet nagyságrendjét.
- 60 A fentiekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy azt a jutalékot, amelyet a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén azon üzletek után kapott volna, amelyeket e szerződés megszűnése után kötöttek az általa a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett ügyfelekkel vagy olyan ügyfelekkel, akikkel e megszűnést megelőzően jelentős mértékben növelte az üzlet nagyságrendjét, számításba kell venni az ezen irányelv 17. cikkének (2) bekezdésében előírt kártalanítás összegének meghatározása során.

A második kérdésről

- 61 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az egyszeri jutalék kifizetése kizárja az e 17. cikk (2) bekezdésében előírt kártalanítás kiszámításából azokat a jutalékokat, amelyekről a kereskedelmi ügynök elesett, és amelyek a kereskedelmi ügynök által a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett új ügyfelekkel, illetve az olyan ügyfelekkel kötött üzletekből erednek, amelyekkel a kereskedelmi ügynök az említett üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte.
- 62 E tekintetben, amint az a jelen ítélet 39. pontjában megállapításra került, ezen irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának második franciabekezdése lényegében azt követeli meg, hogy a kártalanítás összegét méltányosan számítsák ki, figyelembe véve az adott ügy valamennyi sajátos körülményét, különösen azon jutalékokat, amelyekről a kereskedelmi ügynök elesett.
- 63 Ebből következik, hogy az e rendelkezés értelmében vett „jutalék, amelytől a kereskedelmi ügynök elesett” csak egyike azon tényezőknek, amelyeket a kártalanítás méltányos jellegének értékelésekor figyelembe kell venni. Bizonyos jutaléktípus, mint például az egyszeri jutalék választása tehát nem

kérdőjelezheti meg az említett rendelkezésben előírt kártalanításhoz való jogot. Ha ez nem így lenne, fennállna az említett irányelv 19. cikkében előírt ezen, kártalanításhoz való jog kötelező jellege megkerülésének a kockázata.

- 64 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratok csak kevés pontosítást tartalmaznak azzal kapcsolatban, hogy mire terjednek ki az alapeljárás felperese által az O2 Czech Republiccal kötött kereskedelmi ügynöki szerződés keretében kapott egységes jutalékok. A tárgyaláson ez utóbbi mindazonáltal jelezte, hogy az alapügyben szereplő egyszeri jutalékok az alapeljárás felperese közvetítésével az új ügyfelekkel vagy meglévő ügyfelekkel kötött minden új szerződés címén nyújtott átalánydíjazásnak felelnek meg.
- 65 Ha ez lenne a helyzet – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, az alapeljárás felperese által szerzett vagy növelt ügyfélkör goodwillt eredményezhetne olyan új ügyletek révén, amelyek jutalékfizetésre jogosítottak volna, ha az ügynöki szerződés nem szűnt volna meg. Ilyen körülmények között, amint azt a főtanácsnok lényegében kiemelte indítványának 89. pontjában, az ilyen egyszeri jutalékok nem foglalják magukban azt a jutalékot, amelytől a kereskedelmi ügynök elesett, és amely az ezen vevőkkel a megbízó által a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően megvalósított üzletekből ered.
- 66 A fentiek fényében a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az egyszeri jutalék kifizetése nem zárja ki az e 17. cikk (2) bekezdésében előírt kártalanítás kiszámításából azokat a jutalékokat, amelyekről a kereskedelmi ügynök elesett, és amelyek a kereskedelmi ügynök által a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett új ügyfelekkel, illetve az olyan ügyfelekkel kötött üzletekből erednek, amelyekkel a kereskedelmi ügynök az említett megszűnést megelőzően az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte, amennyiben e jutalékok a kereskedelmi ügynök közvetítésével az új ügyfelekkel vagy meglévő ügyfelekkel kötött minden új szerződés címén nyújtott átalánydíjazásnak felelnek meg.

A költségekről

- 67 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját**

a következőképpen kell értelmezni:

azt a jutalékot, amelyet a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés feltételezett folytatása esetén azon üzletek után kapott volna, amelyeket e szerződés megszűnése után kötöttek az általa a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett ügyfelekkel vagy olyan ügyfelekkel, akikkel e megszűnést megelőzően jelentős mértékben növelte

az üzlet nagyságrendjét, számításba kell venni az ezen irányelv 17. cikkének (2) bekezdésében előírt kártalanítás összegének meghatározása során.

2) A 86/653 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját:

a következőképpen kell értelmezni:

az egyszeri jutalék kifizetése nem zárja ki az e 17. cikk (2) bekezdésében előírt kártalanítás kiszámításából azokat a jutalékokat, amelyektől a kereskedelmi ügynök elesett, és amelyek a kereskedelmi ügynök által a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően a megbízónak e megszűnést megelőzően szerzett új ügyfelekkel, illetve az olyan ügyfelekkel kötött üzletekből erednek, amelyekkel a kereskedelmi ügynök az említett megszűnést megelőzően üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte, amennyiben e jutalékok a kereskedelmi ügynök közvetítésével az új ügyfelekkel vagy meglévő ügyfelekkel kötött minden új szerződés címén nyújtott átalánydíjazásnak felelnek meg.

Aláírások